

Yttrande

Datum
2018-09-26

Diarienummer
101-3558-2018

n.remissvar@regeringskansliet.se
helene.lassi@regeringskansliet.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remiss om SOU 2018:35 Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar

Er beteckning: N2018/02915/BB

Länsstyrelsen i Örebro län yttrar sig härmed över betänkandet *Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU 2018:35)*.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Örebro län, hädanefter Länsstyrelsen, anser att utredningen gör en god beskrivning av problemen på bostadsmarknaden, där många hushåll har svårt att kunna tillgodose sina behov av bostäder. Beskrivningen ligger helt i linje med länsstyrelsernas slutsatser och iakttagelser i slutrapporten från Inträdesuppdraget ”*Bostadsförsörjning är mer än bostadsbyggande*”.

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag till ny lagstiftning och därmed efterföljande förslag till förändrade uppdrag till kommunerna, regionerna och länsstyrelserna. Länsstyrelsen tillstyrker det utökade uppdraget till Boverket att bedöma behovet av bostäder på nationell och länsnivå.

Länsstyrelsen saknar i betänkandet relevanta argument till att överge dagens arbetssätt och ansvarsfördelning och därmed upphäva dagens lagstiftning och reglera ett nytt arbetssätt i en ny bostadsförsörjningslag. Länsstyrelsen anser inte att den nya lagstiftning svarar på de problem som betänkandet har identifierat på bostadsmarknaden. Länsstyrelsen ser istället att det finns potential att utveckla och förtydliga nuvarande lagstiftning och arbetsformer i riktning enligt betänkandet.

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag att regionen får i uppgift att göra en regional analys av behov och utbud av bostäder och behovet av insatser från det allmänna. Genom att flytta uppgiften om en regional bostadsmarknadsanalys från länsstyrelsen till regionen anser Länsstyrelsen att staten därmed frångår sig möjlighet att hålla en samlad statlig bostadspolitik. Den regionala bostadsmarknadsanalysen som länsstyrelsen tar fram är ett viktigt objektivet verktyg för att skapa den nationella bilden av läget på bostadsmarknaden. Den hänger samman med den rådgivande rollen som länsstyrelsen har.

Länsstyrelsen anser att den avtalsmodell som föreslås för länsstyrelserna är tveksam.

Länsstyrelsen delar betänkandets förslag till att det behövs ytterligare åtgärder – lösningar. Länsstyrelsen ställer sig även bakom betänkandets förslag till att

2018-09-26

101-3558-2018

aktörerna behöver en gemensam problembeskrivning över bostadsbristen. Länsstyrelsen anser att det finns potential inom nuvarande lagstiftning och arbetsformer att utveckla och ta fram en gemensam problembeskrivning. Länsstyrelsen ser behov av att se över målet för bostadspolitiken utifrån ovanstående.

Länsstyrelsens synpunkter på utredningens överväganden och förslag

Situationen på bostadsmarknaden

Länsstyrelsen delar betänkandets analys av dagens situation och beskrivning av problem på bostadsmarknaden. Länsstyrelsen ser positivt på att betänkandet har tagit del av länsstyrelsernas slutsatser och iakttagelser i rapporteringen av länsstyrelsernas Inträdesuppdrag; ”Bostadsförsörjning är mer än bostadsbyggande”.

Förslag till ny lag för bostadsförsörjningen

Länsstyrelserna avstyrker betänkandets förslag till ny lag för bostadsförsörjningen och i den förslag till nytt arbetssätt och ny ansvarsfördelning.

Länsstyrelsen saknar i betänkandet relevanta argument till att överge dagens arbetssätt och ansvarsfördelning och därmed upphäva dagens lagstiftning och reglera ett nytt arbetssätt i en ny bostadsförsörjningslag. Länsstyrelsen anser istället att det går att utveckla dagens arbetssätt i riktning enligt betänkandet. Länsstyrelsen ser också möjlighet att utveckla nuvarande lagstiftning i syfte att tydliggöra vad som ska uppnås med bostadsförsörjningsarbetet och ge olika aktörer, t ex länsstyrelsen, en skarpare roll.

Länsstyrelsen saknar en beskrivning av verksamhetsnytta i betänkandet. Länsstyrelsen anser att den nya bostadsförsörjningslagen inte är ändamålsenligt utformad utifrån de problem som betänkandet har identifierat på bostadsmarknaden - *att leda till bättre möjligheter att få en bostad för dem som av olika skäl har det svårt på bostadsmarknaden.*

Länsstyrelsen är mycket tveksam till den nya lagens förskjutning av det kommunala ansvaret från *”skapa förutsättningar för alla i kommunen ska leva i goda bostäder”* till att fokusera på insatser för *”hushåll som utan samhällets stöd kommer att lösa sina bostadsbehov”*.

Betänkandet föreslår en ny lagstiftning som reglerar formerna för dialog mellan aktörerna. Länsstyrelsen ser istället att lagstiftningen och den statliga bostadspolitiken bör sätta upp mål för vad man ska uppnå i arbetet med bostadsförsörjningsfrågorna.

2018-09-26

101-3558-2018

Kommunernas uppgifter

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag till förändrade uppdrag för kommunerna.

Länsstyrelsen delar inte betänkandets slutsats att det saknas skäl för kommunerna att fortsätta att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen anser att framtagandet av riktlinjer har betytt mycket för kommunernas arbete med bostadsförsörjningsfrågor och för samarbetet inom kommunen. De har kommit att fungera som en plattform för kommunens bostadsförsörjningsarbete och ökat kunskapen om situationen på bostadsmarknaden. Länsstyrelsen ser att arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjningen under mandatperioden utvecklats i länet och att det finns fortsatt utvecklingspotential. Länsstyrelsen ser behov av fortsatt stöd och vägledning till kommunerna för att bidra till riktlinjer som bättre motsvarar de krav som anges i lagstiftningen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Länsstyrelsen anser även att nuvarande lagstiftning med fördel kan förtydligas, både vad som ska ingå i riktlinjer, men också ge andra aktörer, t ex länsstyrelsen, en skarpare roll i arbetet. Länsstyrelsen ser även möjlighet att utveckla samrådet kring kommunala riktlinjer för bostadsförsörjningen till en dialog mellan kommunen, regionen och länsstyrelsen.

Dagens riktlinjer för bostadsförsörjningen föreslås begränsas till innehåll och omfattning och fokuseras på att kvantifiera behov av nya bostäder och antal hushåll som behöver samhällets stöd för att lösa sina behov. Dagens riktlinjer har i många fall haft en bredare utgångspunkt även om de, såsom påpekas i betänkandet, ibland saknat tydliga beskrivningar av insatser och handlingsplaner utifrån de mål som formulerats. Utifrån kommunernas mycket skilda förutsättningar och resurser är det också tveksamt att förvänta sig fullständigt likartade sätt att arbeta med uppgiften. Resurser och behov av att fortlöpande göra den här typen av bedömningar varierar starkt mellan olika kommuner.

Regionernas uppgifter

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag att regionerna får i uppdrag att ta fram regionala analyser. Den regionala bostadsmarknadsanalys som länsstyrelsen har i uppdrag att ta fram, enligt gällande förordning (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser, är ett viktigt objektivet verktyg för att skapa en nationell bild av läget på bostadsmarknaden. Genom att flytta uppgiften från länsstyrelsen till regionen anser Länsstyrelsen att staten frånhänder sig möjlighet att hålla en samlad statlig bostadspolitik. Länsstyrelserna anser att dagens regionala bostadsmarknadsanalyser har en viktig funktion i den regionala dialogen mellan region, länets kommuner och länsstyrelsen.

Länsstyrelsen avstyrker att samordningen flyttas från länsstyrelsen till regionerna. Länsstyrelsen anser att det går att utveckla dialogen i länen genom justering av nuvarande lagstiftning. Länsstyrelsen ser exempelvis möjlighet att utveckla samrådet kring kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning till en dialog mellan kommunen, regionen och länsstyrelsen. Länsstyrelsen uppfattar att dialog och samverkan i Örebro län kring bostadsförsörjningsfrågor har utvecklats på ett positivt sätt de senaste åren, bland annat genom regionens samverkansråd för

2018-09-26

101-3558-2018

dessa frågor. Detta har bidragit till ökad samsyn kring problem och förutsättningar.

Länsstyrelsernas uppgifter

Länsstyrelsernas roll föreslås utökas kring medfinansiering av insatser via skrivande av avtal. Länsstyrelsen är kritiska till betänkandets val av avtalslösning. Förslagen kring denna uppgift är mycket otydligt utformade då varken vilken typ av insatser som är tänkt att genomföras eller ekonomisk omfattning beskrivs. Länsstyrelsen anser därför att det är svårt att ta ställning till förslaget.

Om syftet med förslaget är att skapa insatser som påverkar invånarnas möjlighet att tillgodose behoven är det enligt Länsstyrelsen inte lämpliga att bedriva dessa som kortsiktiga projekt med begränsad räckvidd. När budgeten samt inriktningen för vilka insatser som ska prioriteras ändras årligen skapas mycket litet utrymme för att genomföra fleråriga insatser, något som med tanke på att det berör strukturella frågor, är nödvändigt.

Betänkandet föreslår att bedömningar av insatser m.m. ska göras av såväl kommuner som länsstyrelserna, Boverket och ytterst Regeringen. Detta riskerar att skapa oklarheter om den långsiktiga prioriteringen av vilka insatser som bör genomföras. Samtidigt kvarstår att kommunerna har det yttersta ansvaret för att formulera behov av och genomföra insatser.

Boverkets uppgifter

Länsstyrelsen tillstyrker förslag till Boverkets utvidgade uppdrag i stort då det är välkommet att ökad kunskap om bostadsmarknadens funktion och möjlighet att tillgodose invånarnas behov tas fram. Boverkets uppdrag att definiera bostadsbristen är dock komplext och Länsstyrelsen ser begränsningar med olika modeller som ligger till grund för bedömningar om bostadsbehov. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det finns en uppenbar risk att modellen inte blir enkelt tillämpbar för kommunerna när de ska göra sina bedömningar av lokala behov. Övergripande bedömningar baserade på olika modeller kan inte göra anspråk på att vara den enda bilden, de är viktiga underlag för att ur ett bredare perspektiv bedöma behoven av bostäder på lokal nivå. Bedömningarnas innehåll och användbarhet på kommunal nivå bör därför omprövas fortlöpande.

Länsstyrelsen kan av betänkandet inte utläsa om nuvarande bostadsmarknadsenkät kommer att finnas kvar vid förändrade uppdrag. Länsstyrelsen förutsätter att enkäten finns kvar och utvecklas. Den är ett viktigt verktyg som ger direktbilden av kommunernas bedömningar av läget på de lokala bostadsmarknaderna och hur kommunerna arbetar kring detta.

Behov av en gemensam problembeskrivning

Länsstyrelsen ställer sig bakom betänkandets förslag till att aktörerna behöver en gemensam problembeskrivning över bostadsbristen. Länsstyrelsen anser att den gemensamma problembeskrivningen går att ta fram inom ramen för befintlig lagstiftning och nuvarande ansvarsfördelning.

2018-09-26

101-3558-2018

Samordning av statliga och kommunala insatser

Länsstyrelsen ställer sig bakom betänkandets förslag till att statliga och kommunala insatser samordnas. Länsstyrelsen anser att det inom ramen för nuvarande lagstiftning och reglering finns stora möjligheter att samordna statliga och kommunala insatser. Regeringen har möjligheter att ge länsstyrelsen nya uppdrag i linje med betänkandets förslag inom ramen för regleringsbrev eller förändring av nuvarande lagstiftning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Maria Larsson med samhällsplanerare Maria Lindström som föredragande. I handläggningen av ärendet har också avdelningschef Anita Norén, bitr. enhetschef plan och kultur Jonas Jansson och länsarkitekt Lena Lundkvist deltagit.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.